

L'economia espanyola postpandèmia

L'economia espanyola actual és ben diferent de la del final del 2019, abans que esclatés la pandèmia. Passats tres anys i mig, el PIB ha recuperat el nivell que tenia llavors. Les últimes estimacions de l'INE apunten al fet que el va superar en el 2T 2023 i que es va situar un 0,4% per damunt. Però la recuperació no s'ha produït a l'uníson. Algunes dimensions es van recuperar amb més rapidesa i ara es troben en una posició clarament millor. En canvi, unes altres van més endarrerides. Avui l'economia espanyola és més competitiva i està més internacionalitzada, i la desigualtat salarial entre ciutadans és menor. No obstant això, el conjunt dels espanyols encara no ha recuperat el nivell de consum anterior a la pandèmia i la inversió ha tingut una evolució més aviat pobra.

L'excel·lent situació de les exportacions de béns i de serveis destaca clarament en positiu. Les xifres parlen per si soles. Malgrat que, en el 2T, arran del difícil context internacional, van recular amb força, encara es troben un 8,2% per damunt dels nivells previs a la pandèmia. El bon comportament del sector exterior ve de lluny. Arrenca després de la crisi financera global del 2008 i es consolida durant la recuperació posterior. Però la resistència que ha exhibit durant la pandèmia, primer, quan es va enfonsar el turisme, un dels principals sectors exportadors, i després, la crisi energètica, ha sorprès tothom.

Tot plegat es basa, en gran part, en els guanys continuats de competitivitat internacional que es reflecteixen, per exemple, en l'augment de la quota exportadora en relació amb competidors directes com França, Alemanya i Itàlia. Aquestes xifres encara podrien ser millors si augmentés la inversió en R+D+I o si s'eliminassin les traves que limiten el creixement de les empreses més productives. Malgrat la millora dels últims anys, hi ha camí per recórrer.

Al costat oposat, es troben la inversió i el consum de les llars, que se situen encara per sota dels nivells previs a la pandèmia. En el cas de la inversió, la trajectòria dels últims anys no convida a l'optimisme. De la seva evolució depèn, en gran part, la capacitat de creixement de l'economia a mitjà i a llarg termini. Però, en moments com l'actual, quan el canvi tecnològic i el canvi climàtic fan necessari impulsar una profunda transformació de l'economia, la seva feble evolució encara crida més l'atenció. Malgrat que és cert que, en el 2T 2023, la inversió va avançar de manera notable, en concret un 4,6% en relació amb el 1T 2023, encara es troba un 0,8% per sota del nivell previ a la pandèmia, i la inversió en equipament, un 3,5%. Aquestes xifres contrasten amb les dels EUA, on la inversió se situa ja un 3,5% per

damunt, o amb les de França, amb un registre un 4,5% superior al del 2019. En canvi, a Alemanya, on el sector industrial s'ha vist molt afectat per la crisi energètica i del sector de l'automòbil, la inversió també s'ha mantingut feble i se situa un 2,0% per sota.

Pel que fa al consum, es troba un 3,4% per sota del final del 2019. La pèrdua de poder adquisitiu que va provocar el fort repunt de la inflació el 2022 va frenar en sec la seva capacitat de recuperació, i, de fet, va recular més d'un 3% entre el final del 2022 i el començament del 2023. En els últims mesos, la inflació s'ha tornat a situar per sota del ritme de creixement dels salaris i ha permès una certa recuperació del poder de compra dels treballadors, i, en el 2T, el consum va reprendre les taxes de creixement positives, amb un avanç de l'1,6% intertrimestral. De tota manera, la pèrdua de poder adquisitiu acumulada en els últims anys continua sent molt notable. Des del final del 2019, l'índex de preus al consum ha augmentat una mica més d'un 15%, i el dels aliments, un 27%, mentre que els ingressos salarials han crescut un 8,1%, segons l'[indicador salarial en temps real de CaixaBank Research](#). En els propers anys, l'augment dels salaris es mantindrà, probablement, una mica per damunt de la inflació, la qual cosa hauria de permetre recuperar el poder adquisitiu sense erosionar els guanys de competitivitat.

Malgrat aquest context difícil, destaca en positiu la notable reducció de la desigualtat salarial que ha tingut lloc en els últims anys. Segons l'[indicador en temps real de CaixaBank Research](#), l'índex de Gini, que mesura la desigualtat entre els ingressos salarials, es trobava, al juliol, més de 2 punts per sota del nivell del 2019. A més a més, la millora és generalitzada, tant entre territoris com per edats, sexe i origen. Sense cap mena de dubte, la bona evolució del mercat de treball dels últims trimestres ha tingut un paper clau en la disminució de la desigualtat. Però la desaceleració que ha patit recentment, amb un ritme de creixement trimestral dels afiliats que ha passat de l'1,4% en el 2T al 0,1% en el que portem del 3T, s'haurà de seguir de prop en els propers mesos, entre altres coses, per comprovar quins efectes té sobre la desigualtat.

Oriol Aspachs